

“Tayfun Pirselimoglu,
İstanbul'una biraz Ali
Taptık gibi baksa ne
ilginç olabilirdi.”

FATİH ÖZGÜVEN
fatih.ozguven@radikal.com.tr

Bienal kıyısından şehre bakmak

Tesvikiye **Linart Galerisi**'ndeki **'Uzatılmış Pop Art'** sergisinde çoğunluğu oluşturan Türk sanatçıların Pop Art'ı nereye doğru 'uzattıklarını' merak edenler için görünürde klasik Marilyn güzellemelerinden fazlası yok. Ama arka odalardan birinde **Zeynep Beler'in İki duvar boyunca tekrarlanan Starbucks bardaklarına bakın.** Starbucks'ın meşhur 'bardağa isim yazma' ritüeli fotoğraflardaki bardaklarda 'zeynep-zeynep' diye giderken bir yerde galiba 'necati' oluyor, sonra gene eskisine dönüyor. Hem pop'un diziler-seriler-çoğaltmalar ruhuna uygun hem de memleket sahında küresel popüler kültüre dair -taze- bir şey deme fırsatı. Onun hemen yanında **Deniz Beşer** seramikten spreylere üzerine Almanya'da Türk grafiticisi olmanın tehlikeleri hakkında bir çizgi roman-menkabe neşretmiş. O da, gönlünde yatan 'Avrupa duy sesimizi' tonu dışında fena değil.

Bu sergiden Beşiktaş'a doğru 50-60 metre ötede **Reasürans Galerisi**'nde Alman sanatçı **Rosemarie Trockel**'in pop art, hatta fluxus sıraları-sonrası bu iki akımla Almanya'da nasıl hesaplaştığına ve ötesine bakılabilir. Sergide, Trockel'in, Kafka'nın 'Ceza Sömürgesi'ndeki meş'um ve komplike aleti hatırlatan Resim Makinesi ve onunla boyanmış tuvaler de var.

Bu sergiden yeniden 'Uzatılmış Pop Art' sergisine döner, oradan gene 50-60 metre Taksim-Harbiye yönüne doğru yürürseniz **Galeri x-ist**'te Ali Taptık'ın yeni sergisini görebilirsiniz. **Taptık, fotoğraf işlerinde şehre yeni(den) göz atma imkânlarını kurcalayan ilginç bir sanatçı.** Fotoğraf sanatçıları özellikle ilgilendirdiği anlaşılabilir (ve bazen de tekdüzeleşebilen) kentsel çerçöp romantizmini farklı bir bakma biçimiyle dönüştürüyor, tazeliyor, hatta denebilir ki romantizm olmaktan da çıkıyor. Taptık'ın baktığı yerler, anlar, kişiler, dokular, işaretler ya da durumlar birer anlatı olmak yerine esrarlı parçalar olmayı tercih ediyorlar. Böylece fotoğraflar da tüketilebilecek manzaralar yerine sırlar öneriyorlar. Seyirci-

nin bir sonraki fotoğrafla bağdaştırıp yeni diziler kurmasına imkân sağlayan bu anlayış, **Taptık'ı şehre bakan yeni Türk sanatçıları arasında ilginç bir yere koyuyor.** Aynı ya da benzer 'yerlere' bakmaya meraklı sinemamızda böyle bir şey pek yok mesela. **Pirselimoglu İstanbul'una biraz Taptık gibi baksa ne ilginç olabilirdi oysa.**

Şehre bakmanın 'yabancı' yolları da var tabii. Beşiktaş'a inip Emirgân'dan geçen bir Sarıyer otobüsü marifetiyle Sabancı Müzesi'ne vasıl olabilir, tepeler tırmanıp garip odalardan geçerek **Sophie Calle'in 'İlk Kez/Son Kez'** sergisine ulaşabilirsiniz. **Yorucu ama değer; Calle her zaman ilgi çekici bir sanatçıdır.** Auster'in 'Leviathan'ına katkıda bulunacak ölçüde yazıyla haşır neşirdir, bir yandan da her şeyi görsel olarak belgelemek arzusunda ısrarlı. Calle, İstanbul için özel olarak yaptığı **'Son Kez'** işinde (bir 2010 projesiydi) **görme yetilerini tamamen kaybeden bir grup insanın son gördükleri şeye dair kendi anlatıları** ile o şeyin (an, nesne vb.) fotoğraf olarak yeniden canlandırılışını yan yana getirmiş. Dehşetli hüznünlü, etkileyici bir an Calle'in sergisinde metne fotoğraflarla birlikte 'maruz kaldığınız' o ilk an.

'İlk Kez' ise romantizmi daha da ileri götürüyor; **İstanbul'da yaşayıp da denizi 'ilk kez' görenleri bir deniz kıyısına yerleştiriyor,** onlara Alman romantik ressam **Caspar David Friedrich**'in resim kahramanları gibi sırtları bize dönük olarak bir süre denizi seyrettiriyor. Sonunda bize dönüyorlar ve sanıyorum bir yaşlı amcanın gözleri de doluyor ama sergi genellikle bir 'deja vu', bir **bunu önceden görmüştüm hissi yaratıyor.** Nerde? Batılı gözlerle yerli konulara bakmaya niyetlenen birçok Türk sanatçının işinde. Özellikle de **Erksan**'dan **Ceylan**'a, modernist Türk sinemasının 'yabancılaşma'dan mustarip (enseden doğru) birçok kahramanında. Video 'konuları' içinde sadece bir kişi, bir küçük kız belirgin biçimde öne ya da arkaya dönmeden kuruyor denizle ilişkisini. **Ondan ümitliyim; belki de ilk Sofia Coppola adayımız odur.**